

EFFECTIVE MENTORING

Mentoroitavien ammattikoululaisten kokemuksia
mentorointiprosessista

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Forssa, hoitotyö

Syksy, 2019

Emilia Enberg

Hoitotyö

Forssa

Tekijä	Emilia Enberg	Vuosi 2019
Työn nimi	Effective mentoring - Mentoroitavien ammattikoululaisten kokemuksia mentorointiprosessista	
Työn ohjaaja	Kirsi Kanerva	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten mentoroitavat ovat kokeneet hankkeen tuottaman mentorointiprosessin ja nostaa esiin mahdollisia kehittämistarpeita. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa mentoroitavien kokemuksista mentorointiprosessista, jota voitaisiin hyödyntää hankkeen kokonaistavoitteiden saavuttamisessa.

Kvalitatiivinen tutkimus toteutettiin teemahaastatteluna. Osallistujia oli 20 ja heidät haastateltiin viidessä ryhmässä mentoroinnin päätöspäivässä huhtikuussa 2019. Haastattelu nauhoitettiin ja dataa kertyi hieman yli tunnin verran. Tutkimusdata käsiteltiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tulosten perusteella mentorointiprosessista tuli positiivisia kokemuksia. Mentoroitavat tulivat mentorien kanssa hyvin toimeen. Mentorointijaksosta tuli paljon erilaisia innovatiivisia kehitysehdotuksia. Monet opiskelumuotivaatioon ja opiskeluhyvinvointiin liittyvät seikat tuottivat samankaltaisia tuloksia kuin teoriapohjana käytetyt viimeaikaiset tutkimukset.

Keskeiseksi kehitysehdotukseksi tuli tiedonkulun parantaminen sekä ennen prosessia että prosessin aikana, mentorointikertojen teemoittaminen, suunnitelmallisuus ja mentorointijakson pituus.

Työn tilaajana on Hämeen ammattikorkeakoulu.

Avainsanat Mentorointi, Opiskelumuotivaatio, Opiskeluhyvinvointi.

Sivut 21 sivua, joista liitteitä 4 sivu.

Degree Programme in Nursing

Forssa

Author	Emilia Enberg	Year 2019
Subject	Effective Mentoring- Vocational School Students' Experiences in a Mentoring Process	
Supervisors	Kirsi Kanerva	

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to find out how the actors' have experienced the mentoring process and find out new development needs. The aim of the study was to provide information on the actors' experiences of a mentoring process, which can be used to achieve the overall in a project of Häme University of Applied Sciences i.e. the commissioner of the thesis.

The qualitative research was conducted as a theme interview. 20 examinees from a vocational school participated in the study and they were interviewed in five groups in April 2019. The interview was recorded and the amount of data received was about 70 minutes. The research data was processed by inductive content analysis.

Based on the results, the mentoring process was a positive experience. The actors got along well with the mentors. Many innovative ideas emerged from the research results. Many of the issues related to student motivation and student well-being produced similar results to recent studies used as a theoretical basis. Improving the flow of information before and during the process, thematic mentoring sessions, systematic nature and length of the mentoring period became a key development proposals.

Keywords: Mentoring, student well-being, motivation to study

Pages 21 pages including appendices four page

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	TEORIA.....	2
2.1	Mentorointiprosessi.....	2
2.2	Opiskelumotivaatio.....	3
2.3	Nuoren opiskeluhuvinvointi.....	3
2.4	Tutkimustietoa.....	4
3	TARKOITUS JA TAVOITE.....	5
4	TUTKIMUSKYSYMYKSET JA -ONGELMAT.....	5
5	KOHDERYHMÄ.....	5
6	TOTEUTUS.....	6
6.1	Tutkimusmuoto.....	6
6.2	Teemahaastattelu.....	6
6.3	Induktiivinen sisällönanalyysi.....	6
6.4	Perustelu tutkimustavalle.....	7
7	TIEDONHAKU.....	7
8	TULOKSIEN RAPORTOINTI JA ANALYSOINTI.....	7
9	TEEMAHAASTATTELU.....	8
10	TEEMAHAASTATTELUN TULOKSET.....	8
11	TUTKIMUSTULOKSET.....	8
11.1	Mentorointiprosessin kehittäminen.....	8
11.2	Kokemukset mentoroinnista.....	10
11.3	Koulussa selviytyminen.....	10
12	MENTORIEN KERÄÄMÄ PALAUTE.....	11
13	POHDINTA.....	11
14	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	12
	LÄHTEET.....	16

Liitteet

- Liite 1 Teemahaastattelun runko
- Liite 2 Alkuperäinen jäsentelytaulukko

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on laadullinen tutkimus ja liittyy HAMK Smart -tutkimusyksikön Effective mentoring hankkeeseen. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten mentoroitavat ovat kokeneet hankkeen tuottaman mentorointiprosessin ja nostaa esiin mahdollisia kehittämistarpeita. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa mentoroitavien ammattikouluopiskelijoiden kokemuksista pilotista, jota voidaan hyödyntää hankkeen kokonaistavoitteiden arvioinnista. (Työ- ja elinkeinoministeriö. n.d)

Effective Mentoring -hanke on käynnistynyt Suomessa HAMK:n Smart-tutkimusyksikössä Hampurissa ensimmäisenä pilotoineen mentorointihankkeen pohjalta. Suomessa toteutettava hanke on osa kansainvälistä kokeilua. Hankkeessa on mukana erilaisia kohderyhmiä Suomesta, Puolasta ja Ruotsista. Jokaisessa edellä mainitussa maassa hanketta viedään suunnilleen samanaikaisesti eteenpäin muiden hankkeeseen osallistuvien maiden kanssa. Suomessa hanke toteutetaan aikavälillä 01.09.2017--31.08.2019. Kanta-Hämeen alueella on kyseisenä ajanjaksona erilaisia hankkeeseen sopivia pilotteja. Yhden pilotin idea on, että Hämeen ammattikorkeakoulussa opiskelevat sairaanhoidonopiskelijat mentoroivat ammatti-instituutin opiskelijoita. (Työ- ja elinkeinoministeriö. n.d.)

Hankkeen kansainvälisenä tavoitteena on kehittää, rakentaa ja toteuttaa uudenlainen mentorointimalli, joka tukee opiskelijoiden oppimista, motivaatiota ja opiskeluhyvinvointia. Lisäksi tavoitteena on kehittää nuorten osallisuuden perustuvia ja sitä vahvistavia uusia työkaluja sekä menetelmiä mentorointiin. Koko hankkeen päätavoitteena on parantaa heikommassa asemassa olevien, tässä pilotissa ammattikoululaisten motivaatiota, elämänhallintaa ja opiskeluhyvinvointia. (Työ- ja elinkeinoministeriö. n.d.)

Hankkeessa ovat koululaitoksista mukana opettajat, kasvatusalan ammattilaiset ja muut ammattilaiset, jotka työskentelevät mentorien ja mentoroitavien kanssa. Kohderyhmät vaihtelevat eri maissa. Suomessa Hämeen ammattikorkeakoulun hankkeen tavoitteena on kehittää uusia ja toimivia mentoroinnin keinoja myös opettajien mentorointikoulutukseen. (Työ- ja elinkeinoministeriö. n.d.)

Valitsin hankkeen tutkimuksellisen opinnäytetyön aiheeksi, koska koin sillä olevan myös valtakunnallisia vaikutusmahdollisuuksia yksilöiden kautta yhteiskuntaan. Yksilöiden jaksaminen ja hyvinvointi ovat avaimet koko yhteisön hyvinvointiin. Pidän hoitotyön opiskelijana kaikkea ennaltaehkäisevää ja varhaista puuttumista tärkeinä, sillä ennaltaehkäisevät toimintamallit säästävät yksilöä, yhteisöä ja täten myös yhteiskuntaa.

Työn keskeisiä käsitteitä ovat: Mentorointiprosessi, opiskelumotivaatio, ja nuoren opiskeluhyvinvointi.

2 TEORIA

2.1 Mentorointiprosessi

Mentorointi on toimintaa, jossa kokeneempi tai koulutettu henkilö mentori kokemattomampaa mentoroitavaa. Mentorointi pohjaa vuorovaikutussuhteeseen, jonka tärkeimpänä kulmakivenä on mentorin ja mentoroitavan välinen luottamus. Mentorin ja mentoroitavan tulee olla valmiita luottamukselliseen vuorovaikutukseen. Mentoroitavan tulee olla kehityshaluinen eli häneltä tulee löytyä halu oppia mentoriltaan. Lisäksi keskeisessä asemassa on sitoutuminen mentorointiprosessiin, eli sekä mentori että mentoroitava pyrkivät yhdessä yhteiseen päämäärään. Mentoroinnin tulisi aina tukea mentoroitavan tarpeita ja kehittymistä. Liian korkean päämäärän asettaminen ei luo edellytyksiä mentorilta oppimiselle. Mentorointi on yhdessä oppimista ja se tuo myös mentoroijalle paljon tietotaitoa, jos hän on vastaanottavainen mentoroitavan ajatusmaailmalle ja ideoille. (Kupias & Salo. 2014)

Mentorointia hyödynnetään tulevaisuudessa etenkin koulutuksessa ja työelämässä, sillä monien siirtyessä työelämästä pois, katoaa työkentiltä ja työelämästä arvokasta kokemusperäistä tietoa, mitä ei pysty suoraan oppimaan kirjoista tai koulusta. Vaikka mentorointi on monella kentällä lisääntymässä, on tästä Pohjoismaissa tutkimustietoa varsin vähäisesti. Jori Leskelän väitöskirjassa tutkittiin ammatillisten aikuisopiskelijoiden mentorointiprosessia, jonka oli tarkoituksena tukea opiskelijoiden ammatillista kehittymistä. Tutkimuksen tuloksissa tuodaan esiin se, että mentorointi pystyi vastamaan tutkittavien melko erilaisiin tarpeisiin tarjoamalla keskustelutukea, kokemusta, asiantuntijuutta sekä tarpeisiin sopivaa ohjausta. Mentoroinnin alkuvaiheet kuvattiin haastavaksi, sillä sekä mentorin että mentoroitavan tulee heittäytyä tuntemattoman ihmisen kanssa avoimeen vuorovaikutukseen. Loppujen lopuksi mentorointi tuotti ammatillista kehittymistä, jaksamista, hyvinvointia, negatiivisten oloilojen vähenemistä, positiivisuutta, luottoa tulevaisuuteen, voimaantumista ja tulevaisuuden urasuunnitelmien selkeytymistä. (Leskelä, 2005, ss. 15–17, 242–245)

Mentorointiprosessin onnistumisen kannalta ratkaiseva asia on keskinäinen oppiminen, jota tapahtuu prosessin kaikissa vaiheissa. Prosessi koostuu mentorien valinnasta, mentorien koulutuksesta, yhteisestä näkemyksestä toimintaperiaatteista ja valmistelusta, tutustumisesta toimintaympäristöön ja mentorointiprosessin suunnittelusta. Vaiheiden lopputuloksena on saatu mentorointiprosessin alustava toimintasuunnitelma. Itse mentorointi käynnistyy aloitustilaisuudesta. Toimintavaihe kestää loppuseminaariin ja lopuksi prosessia arvioidaan ja prosessista kerätään palaute. (Opetushallitus. n.d)

2.2 Opiskelumotivaatio

Motivaatio on sisäinen voima, joka johtaa, suuntaa ja ylläpitää yksilön suunnitelmallista toimintaa. Keskeisinä motivaatiotekijöinä etenkin opiskelumotivaation kannalta ovat opiskelijan ajatukset itsestään oppijana. Tavoitteet, opiskelijan kiinnostuksen kohteet, opiskelijan tulkinta sekä uskomukset oppimistilanteista sekä tehtävistä, pettymystensieto ja hallinnan tunne opiskelusta, kaikki ohjaavat opiskelijan toimintaa ja täten motivaatiota. Nämä ovat tilannesidonnaisia tekijöitä ja ne voivat vaihdella tilanteesta toiseen. Motivaation kannalta on sitä parempi, mitä tarpeellisemmaksi yksilö kokee opiskelun ja mitä myönteisemmin hän asennoituu siihen. Opiskeluun liittyvät motiivit olla ulkosyntyisiä tai sisäsyntyisiä. Eri yksilöillä voi olla eri tavalla syntynyt motivaatio opiskeluun. (Koivumäki, 2006)

Motivaatiota on kahdenlaista, ulkoista ja sisäistä. Sisäinen motivaatio liittyy yksilön kasvuun, kehittymiseen, sisällön kiinnostavuuteen ja sosiaaliseen toimintaan, mihin sisältyy kuuluvuuden tunne, viihtyvyys ja vuorovaikutus. Ihminen ei tällöin opiskele muille, vaan itselleen. Tämä onkin siksi parempi tapa motivoitua. Ulkoiset motivaatiot liittyvät opiskelun yksilölle tuomiin hyötyihin. Ulkoinen motivaatio ei usein säily kauaa, sillä opiskelun tarve ei ole lähtöisin yksilöstä itsestään. Kielteinen asennoituminen on todellinen este oppimiselle. Kielteistä asennoitumista voi kuitenkin purkaa määrätietoisesti työskennellen tai ulkopuolisen tuen, kuten mentoreiden tai tutoreiden avulla. Tämä kuitenkin vaatii sen, että yksilö tiedostaa kielteisen asennoitumisen ja syyt motivaation takana. (Koivumäki. 2006.)

2.3 Nuoren opiskeluhyvinvointi

Johanna Aho kuvaa Pro gradu- tutkielmassaan opiskeluhyvinvoinnin koostuvan opiskelukyvyyistä, opiskelutaidoista, ohjauksesta ja opetuksesta, omista voimavaroista sekä opiskeluympäristöstä. Opiskelu on opiskelijan työtä ja jotta opiskelija pystyy hoitamaan työnsä riittävän hyvin, on hänen oltava hyvinvoiva ja kokea kuuluvansa yhteisöön. Kokonaisvaltainen hyvinvointi opiskelussa koostuu opiskelijan koetun terveyden ja voimavarojen lisäksi siitä, että ympäristönsä arvostaa, välittää ja tukee häntä. Opiskelija, jolla on korkea hyvinvointi, selviytyy erilaisista eteen tulevista asioista sekä tilanteista. Hyvinvointi siirtyy tätä kautta usein myös työelämään. Hyvinvointi ei ole vain pahan olon poissaoloa, vaan hyvinvoivan yksilön tulee olla tasapainossa itsensä sekä ympäristön kanssa. Opiskelijan on tunnettava, että hän pystyy vaikuttamaan ja hallitsemaan elämäänsä ja että hänellä on riittävät voimavarat suoriutua asioista. (Aho. 2016. s. 16)

Yhdysvalloissa Oregonin yliopistossa on tutkittu college-opiskelijoiden opiskeluhyvinvointia, etenkin kuulumisen näkökulmasta ja siitä, miten opiskelijan sosioekonomiset taustat vaikuttavat opiskeluhyvinvointiin.

Erityisesti heikommassa asemassa olevien opiskeluhuvinvointia pyrittiin parantamaan interventioilla ja havaittiin, että etenkin kampuksella asuminen tuotti kuuluvuuden tunnetta, joka heijastui paremmaksi koettuun opiskeluhuvinvointiin. Tämä oli palkitsevaa ja tuotti tyytyväisyyttä opiskelijoiden elämään. Tutkimuksella oli monia tavoitteita ja tarkoituksena oli etenkin heikommasta sosioekonomisesta asemasta tulevien opiskelijoiden sitoutumisen, terveyden, saavutusten ja pysyvyyden paraneminen lyhyellä aikavälillä. Pitkällä tähtäimellä interventioiden käytön on tarkoitus kaventaa sosioekonomisia aukkoja. Tutkimus tuotti paljon tietoa koulutuksen yhdenvertaisuudesta ja erilähtökohdasta olevien opiskelijoiden tukemisesta. (Clark, 2016, ss. 4–5, 44–48)

2.4 Tutkimustietoa

AMIS 2016- hankkeessa on tutkittu vuodesta 2009 vuoteen 2016 Suomen ammattikoululaisten nuorten arkea, elämäntilanteita, opintoja ja heidän ajatuksiaan tulevaisuudesta. Hanke on tuottanut paljon kattavaa tietoa ammattiopistoissa opiskelevien elämästä ja ajatuksista. Vuonna 2016 AMIS- hankkeen kyselytutkimuksessa nousi esiin, että 93 % kyselyyn vastanneista ammattikoululaisista kertoi merkittävimmän syyn opiskeltavaan aineeseen olevan kiinnostus alaa kohtaan. 91 % vastaajista koki olevansa oikealla alalla. Opiskeltavan alan valinta ei kuitenkaan tullut kaikille ihan helpolla. 63 % vastaajille alan valinta oli helppoa ja ollut tiedossa pitkään. Kuitenkin yli kolmasosalle oli haastavaa löytää hänelle sopiva ala. Samassa tutkimuksessa selvisi, että 89 % opiskelijoista oli motivoituneita opiskelemaan. (Lehtikangas, 2016, ss. 24–72)

Sellaisten opiskelijoiden määrä, jotka kokivat opiskelun vaativan paljon työpanosta, oli kasvanut tutkimushankkeen aikana. Opiskelua kuormittavista seikoista nousi esiin opiskelujen teoriapainotteisuus ja käytännön opiskelun vähyyks. Jokaisella tutkimuskerralla vuosina 2009-2016 noin 40% opiskelijoista toivoi, että opettajalla olisi enemmän aikaa keskustella opinnoista opiskelijan kanssa. 90% opiskelijoista koki, että tulee pärjäämään elämässään mainiosti. 80% koki elämänhallinnan tunnetta ja 90% opiskelijoista odottaa työelämään pääsyä innolla. (Lehtikangas, 2016, ss. 24–72.)

Kolmasosa on vuonna 2016 kokenut, että luokassa on huono työrauha. Luku on kuitenkin laskenut vuodelta 2011, jolloin työrauhan puutteesta kärsi jopa puolet opiskelijoista. Kiusaaminen on ongelma niin päiväkodissa, koulussa kuin jopa työyhteisöissäkin. Ammattikoululaisista kolmasosa on kokenut koulun aikana kiusaamista. Yleisimmin kiusaamista tapahtuu oppilaiden välillä, mutta osa kyselyyn vastanneista koki, että myös opettajat kiusaavat oppilaita. Neljäsosa koki riittämättömyyden tunnetta, yksinäisyyttä, masennusta ja ahdistusta (Lehtikangas, 2016, ss. 24–72.)

3 TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten mentoroitavat ovat kokeet hankkeen tuottaman mentorointiprosessin ja nostaa esiin mahdollisia kehittämistarpeita. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa mentoroitavien kokemuksista mentorointiprosessista, jota voidaan hyödyntää hankkeen kokonaistavoitteiden saavuttamisessa.

4 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA -ONGELMAT

Tutkimuskysymykset ja ongelmat ovat seuraavat:

1. Millaiseksi mentoroitavat kokevat mentorointiprosessin?
2. Miten mentoroitavat kehittäisivät mentorointiprosessia?

5 KOHDERYHMÄ

Effective Mentoring -hankkeen yhteen Kanta-Hämeessä järjestettyyn pilottiin osallistui 12 mentorina toimivaa sairaanhoitajaopiskelijaa ja 27 mentoroitavaa ammattikoululaista. Mentoroitavat jakautuivat kuuteen pienryhmään, joissa jokaisessa on 3–5 mentoroitavaa ja kaksi mentoria.

Mentoreina toimivien koulutus aloitettiin tammikuussa 2019. Koulutuksen jälkeen oli toimintavaihe, jossa mentorit tapasivat ja tsemppasivat mentoroitavia. Tapaamisilla oli tarkoituksena, että mentoroinnissa ei istuttaisi pelkästään paikallaan, vaan mentorointikerroilla voi esimerkiksi urheilla, käydä elokuvissa tai esimerkiksi pizzalla. Samassa yhteydessä mentoroitavien oli tarkoituksena kartoittaa, millaiseksi mentoroitava koki arkensa ja elämönhallintansa. Mentoroinnilla pyrittiin tukemaan opiskelijan opiskeluyhyvinvointia ja opiskelumotivaatiota. Mentorien oli tarkoitus toimia mentoroitaviensa tukena. Mentorointi kesti suunnilleen kahden kuukauden ajan. Mentoroitavat sekä mentorit tapasivat pääsääntöisesti viikoittain. Tapaamisia oli yhteensä viiden kerran ajan ja lisäksi oli yksi päätöspäivä. Kun mentorointivaihe oli ohi, tutkimus toteutettiin 10.4.2019 olleessa päätöspäivässä. Mentorit osallistuivat tutkimukseen niissä ryhmissä, joissa olivat mentorointia saaneet.

6 TOTEUTUS

6.1 Tutkimusmuoto

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän tarkoituksena on kuvata ja ymmärtää ilmiötä yksittäisten henkilöiden kertomusten ja kokemusten pohjalta. Tutkimusta ohjaa tutkittava asia. Otanta on usein suppea ja harkinnanvaraisesti koottu. Tavoitteena on tuottaa tietoa, joka ei ole suoraan yleistettävissä, mutta se voi luoda pohjan jatkotutkimuksille.

Laadullinen tutkimusmenetelmä sopii tutkimusasetelmaan, jossa halutaan tuottaa kokemuksiin ja merkityksiin perustuvaa tietoa harkinnanvaraisella otoksella. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2017, ss. 65—73)

6.2 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu tarkoittaa kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyvää tiedonkeräysmenetelmää. Teemahaastattelu on keskustelunomainen haastattelumenetelmä. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, koska siinä on hieman ennalta määritettyä rakennetta, mutta se on väljempi kuin strukturoitu haastattelu. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006)

6.3 Induktiivinen sisällönanalyysi

Induktiivinen sisällönanalyysi perustuu aineistoon ja sen ennakkoluulottoon tulkitsemiseen. Siinä jaotellaan saatua tutkimusdataa induktiivista sisällönanalyysimenetelmää hyödyntäen. Induktiivinen sisällönanalyysi on aineistolähtöistä. Sisällönanalyysi on aineiston tiivistämistä siten, että ilmiötä pystytään kuvailemaan ja ilmiön väliset suhteet nousevat esiin. Induktiivisessa sisällönanalyysissä ajatellaan, että tietyn ryhmän jäsenillä on yhteisiä ominaisuuksia, jonka vuoksi havaituista yksittäistapauksista voidaan tehdä yleistyksiä. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, ss. 108—116)

Induktiiviseen sisällönanalyysiin kuuluu litterointi, joka on puhtaaksi kirjoittamista. Puhtaaksi voi kirjoittaa esimerkiksi äänitteen, videon tai tutkijan omat kirjoitukset. Litteroitu aineisto redusoidaan ja siitä karsitaan silloin kaikki ylimääräinen pois. Pelkistetty aineisto klusteroidaan eli jäsennellään alaluokkiin. Alaluokat abstrahoidaan eli jäsennellään yläluokkiin, jonka pohjalta luodaan teoreettiset käsitteet. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, ss. 108—116)

6.4 Perustelu tutkimustavalle

Tutkimusmuotona oli kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä, sillä aiheesta ei ollut tiettävästi paljoa ennakkotietoa ja lisäksi tutkimuskysymys ohjasi selvittämään nimenomaan opiskelijoiden kokemuksia mentoroinnista. Haastattelumuotona oli teemahaastattelu, jossa mentoroitavia haastateltiin ryhmissä.

Ryhmähaastattelu oli perusteltua, sillä tutkittavat olivat melko nuoria ja ryhmähaastattelussa osallistujalla oli mahdollisuus saada tukea muilta ryhmäläisiltä. Lisäksi datan määrä pysyi tiiviinä ja kaikkien ajatukset nousivat esiin. Haastattelu nauhoitettiin äänitiedostoksi. Kun aineisto saatiin kerättyä, aineisto litteroitiin ja teemoitettiin. Sisällönanalyysissa hyödynnettiin induktiivista sisältöanalyysia.

7 TIEDONHAKU

Tiedonhaku toteutui Google scholarin ja Hamk finna- tietokannan kautta. Tiedonhakuja etsittiin mentoroinnista, mentorointi malleista, opiskelijoiden hyvinvointitutkituksesta, opiskeluhuvinvoinnista ja opiskelumotivaatiosta. Englanninkielisessä tiedonhaussa hakusanoja oli: school wellness, student wellness, mentoring.

Hakutuloksia tuli useita tuhansia, mutta niitä karsittiin koskemaan enemmän kouluselviytymistä, kouluttautumista, opiskeluhuvinvointia ja opiskelumotivaatiota. Pääsääntöisesti hakutulokset ovat tältä vuosikymmeneltä, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Mentorointi on suhteellisen uusi oppimisen ja yksilön tukemista auttava tapa pohjoismaissa ja erilaisia malleja on lukuisia. Kuitenkaan malleista ei olla pystytty nostamaan yhtä tiettyä esiin. Tämän vuoksi etenkin mentoroinnista tiedon etsiminen osoittautui haasteelliseksi.

8 TULOKSIEN RAPORTOINTI JA ANALYSOINTI

Tutkimuksen tulokset raportoitiin. Työ esitettiin väliseminaarissa ja tilaajan kanssa sovituissa tilaisuuksissa. Opinnäytetyöni julkaistiin Hämeen ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaisesti Theseuksessa.

9 TEEMAHAASTATTELU

Haastatteluun osallistui lopulta viisi ryhmää, joissa oli jokaisessa ryhmässä 4-6 osallistujaa. Kaiken kaikkiaan osallistujia oli 22. Nauhoitteiden kesto vaihteli. Lyhimmän kesto oli 11,5 minuuttia ja pisimmän 14 minuuttia. Yhteensä tutkimusdataa kertyi hieman yli tunti.

10 TEEMAHAASTATTELUN TULOKSET

Teemahaastattelusta otetut äänitteet, kirjoitettiin puhtaaksi ja redusoi-
tiin. Pelkistetty aineisto klusteroitii alaluokkiin, jonka jälkeen aineisto
abstrahoitii yläluokkiin induktiivisen sisällönanalyysin menetelmien mu-
kaisesti. Taulukossa on esillä ala- ja yläkategoriat. Liitteessä 2 on mukana
myös pelkistetyt ilmaukset.

JÄSENTELYTAULUKKO
IKÄJAKAUMA 16-29 vuotta.

Alakategoria	Yläkategoria
Mentoroinnin soveltamisideat	Mentoroinnin kehittäminen
Tiedonkulku	
Ajatukset mentoroinnista	Kokemukset mentoroinnista
Kokemukset ympäristöstä	
Mentorointi jaksamisen tukena	Koulussa selviytyminen
Opiskelumotivaatio	
Opiskeluhyvinvointi	

11 TUTKIMUSTULOKSET

11.1 Mentorointiprosessin kehittäminen

Tutkittavat esittivät, että mentorointia voisi hyödyntää uusien opiskelijoi-
den tutoroinnissa ja integroimisessa uuteen kouluun, siten että vanhem-
mat opiskelijat toimisivat uusien opiskelijoiden mentoreina. Mentorointi
koulun alkuvaiheessa voi madaltaa aloittavien opiskelijoiden kynnystä tu-
tustua vanhempiin opiskelijoihin. Mentoroinnin kehitysideaksi nousi se,

että mentorit olisivat voineet olla samalta alalta kuin mentoroitavat itse ovat esimerkiksi oman alan ammattikorkeakouluopiskelijoita, jotka olisivat voineet kertoa myös jatko-opinnoista tai sitten alan konkari.

”Tästä vois olla hyötyä siin, ku tänne tulla ekalle vuodelle ja sit isommat opiskelijat on niinku mukana siin pari päivää, et ne motivois jo heti alkuu ”

Mentoroitavat toivat esiin toiveen, jossa mentorointia teemoitettaisiin siten, että jokaiselle mentorointipäivälle olisi oma teema. Tutkittavat kokivat, että saivat liian paljon valtaa päättää siitä, mitä mentorointikerroilla tehdään, mutta liian vähän tietoa siitä mitä on mahdollista tehdä ja paljonko rahaa on käytössä. Osa mentoroitavista koki, että mentorointi olisi ollut mielekkäämpää, jos mentorointi olisi suoranaisesti liittynyt heidän alaansa. Osa taas koki, että mentoroinnin ei tarvinnut liittyä omaan alaan, koska alaan liittyvää tekemistä on koulun ja asuntolan puolesta paljon. Esiin nostettiin myös idea siitä, että osa kerroista voisi liittyä omaan alaan ja osa täysin muuhun. Mentoroitavat toivat esiin myös idean mentorointi leiristä, johon voisi liittää erilaisia teemoja ja jossa pääsisi koulualueelta pois.

”Aika lyhyt tää aika sillai, et toi motivaatio ei kyl täs ajas muutu”

Mentorointiprosessin kesto nostettiin keskeiseksi kehityskohteeksi. Jakso koettiin liian lyhyeksi, jotta siitä olisi nähnyt hyötyä esimerkiksi opiskelumuotivaatioon tai opiskeluhuvinvointiin. Mentorointijakson kuvattiin loppuneen, ennen kuin kunnolla alkoikaan.

”En usko et kukaan ees tiesi, mitä mentorointi on. Se oli nimenäkin ihan vieras käsite”

”Tiedonkulku oli tosi niukkaa, sitä ois voinut olla enemmän. Sit ku ei tienny, ei osannu vanhemmillekaan kertoa tästä”

Prosessista vanhemmille tiedottaminen jäi niukaksi. Informointitavaksi esitettiin infotilaisuutta, jonka voisi osittain tehdä internetin välityksellä, sillä osa vanhemmista asui melko kaukana. Mentorointiin osallistuneet kokivat, että eivät aluksi ymmärtäneet mentoroinnin ideaa ja olisivat toivoneet lisää informointia.

Tiedonkulkuun olisi voinut lisäksi panostaa enemmän esimerkiksi siinä, tarvittainko tulevana kertoina jotain erityisvalmisteluja/varusteita. WhatsApp-ryhmä koettiin hyväksi tavaksi kommunikoida mentorointiryhmän sisällä ja se tavoitti nopeasti kaikki.

Mentoreilta tulevat toimintakehoitukset koettiin parempina kuin liian laaja päättäminen, joka näkyi etenkin mentorointikertojen organisoinnissa ja päättämisessä mitä milläkin kerralla tehdään. Liian laaja päätösvalta johti helposti siihen, että ei lopulta tehty mitään.

”Ois ollu kiva, jos kysyttäs mitä haluttas tehdä, tai siis et meilt kysyttii, mut ei tiedetty mihin kaikkee saa sponssii. Sit ei tehtykää mitää.”

Informaatiota siitä, mitä kaikkea pystyy tekemään, olisi tarvinnut tuottaa enemmän, jotta mentoroitavat olisivat voineet tehdä päätöksen siitä mitä he tekisivät. Osa mentoroitavista näki, että paremmalla suunnittelulla olisi ollut mahdollisuuksia parempiin tuloksiin

11.2 Kokemukset mentoroinnista

”Aluks ei uskaltanu puhuu eikä osallistuu. Lopus huomaa, et tää oli ihan mukavaa”

Mentorit olivat pidettyjä ja helposti lähestyttäviä. Negatiivinen palaute, joka koski mentoreita liittyi lähinnä myöhästelyyn ja siihen, että etenkin aluksi mentorit eivät olleet perillä ryhmän tarpeista tai kiinnostuksen kohteista. Mentorit kuitenkin mukautuivat mentoroitavien tarpeisiin ja näin ollen mentoroitavat kokivat, että ongelmaa ei loppuvaiheessa ollut.

Alue ei ollut monellekaan mentorille kovin tuttu, joten ympäristön käyttömahdollisuuksien hyödyntäminen jäi vähäiseksi. Lisäksi esimerkiksi tilojen hyödyntäminen oli koulussa haastavaa, sillä ovet olivat usein lukossa ja niitä varten piti pyytää henkilökuntaa availemaan ovia, jossa kului aikaa.

Mentoroinnista syntyi mentoroitavien välille ystävyyssuhteita. Tutkittavat kertoivat, että eivät ehkä itse olisi ystävystyneet toistensa kanssa ilman mentorointia.

11.3 Koulussa selviytyminen

Tutkimustuloksista esiin nousi kokemus kuulluksi tulemisesta. Se, että joku kysyy ”miten menee?” koettiin merkittäväksi. Tapaamiskerroilla sai olla oma itsensä ja se koettiin helpottavana ja vapauttavana. Mentoroinnista kerrottiin myös, että se on auttanut jaksamaan.

”Jos vaik mentorointii on keskel viikkoo, nii huomaa et loppuviikko suju paljon paremmin, ku ilman mentorointii”

Osa tutkittavista koki opiskelumotivaation olevan hukassa. Keskeiseksi tekijäksi mainittiin käytännönläheisen opiskelun muuttuminen entistä teoriapainotteisemmaksi. Opiskeluhyvinvointi koettiin tärkeäksi ja se kuvattiin hyväksi. Tutkimuksessa nousi esiin opiskeluhyvinvointia tukevia seikkoja kuten perustarpeet, perheen ja ystävien tuki ja ympäristö.

”Opiskeluhyvinvointii vaikuttaa meidän porukka ja luokka. Plus et nukkuu tarpeeks. Saa olla rauhaski, jos halua. Sit taas, jos halua osallistuu, nii pääsee mukaa. Huomioidaa niinku kaikki.”

Opiskelijoista osa asui kampuksella, jossa on tehokkaasti huolehdittu ravitsemuksesta, liikunnasta, unesta sekä ryhmätoiminnasta. Keskeisesti opiskelumotivaatiota ja opiskeluhyvinvointia parantavaksi tekijäksi mainittiin luokkayhteishenki ja yhteiset kiinnostuksenkohteet muiden luokkalaisten kanssa.

”Opiskeluhyvinvointi ei mun mielest vois olla parempi. Siihen vaikuttaa moni tekijä, nyt ainaki menee hyvin”

Merkittävää kehittymistä tai opiskeluhyvinvoinnin huononemista ei mentorointikaudella koettu. Myös opiskeluhyvinvointi pysyi koko jakson ajan samalla tasolla. Mentoroitavien itsensä mielestä tämä johtui liian lyhyestä mentorointijaksosta, jossa ei ehtinyt huomaamaan opiskelumotivaation tai opiskeluhyvinvoinnin muutoksia.

12 MENTORIEN KERÄÄMÄ PALAUTE

Mentorit keräsivät itse päätöspäivässä lomakepalautteen toimintakaudeltaan. Palauteen täytti 15 mentoritavaa. Palaute oli tehty taulukkomuotoon, joka täytettiin rasti ruutuun periaatteella. Sen tarkoituksena oli lähinnä toimia palautteena mentoreille itselleen. Palautetta ei esitellä opinnäytetyössä.

Mentoreilta saadun tiedon mukaan palautekyselystä ilmeni, että mentorointi koettiin myönteisenä lisänä kouluarkeen ja että mentoroitavat tulivat hyvin toimeen mentoreidensa kanssa.

13 POHDINTA

Tutkimustuloksissa yllätti monet mentoroitavien keksimät kehitysideoita mm. leirimuotoinen mentorointi, kuulosti varteenotettavalta, joskin resursseja vaativalta idealta. Mentorointia on mahdollista käyttää monissa konteksteissa. Esimerkiksi koulumaailmaan ja tuutoritoimintaan mentorointi voi sopia. Koulun alussa vanhemmat opiskelijat hieman ohjaavat nuorempia opiskelijoita, mutta tutkimukseen osallistujat näkevät sen vähäisenä. Talon tavoille oppisi nopeammin, jos on joku sisäpiiriläinen, joka näyttää suuntaa. Lisäksi ensimmäisen kerran pois kotoa muuttaminen, etenkin kauaksi kotiseudulta, mainittiin mullistavaksi kokemukseksi, jossa mentoroinnin tapainen tuki voisi olla kullan arvoinen.

Moniin seikkoihin, joita mainittiin kehitysehdotuksissa, liittyy suunnitelmallisuus. Tarkemmalla suunnittelulla olisi mahdollisesti voinut ehkäistä tilanteita, joissa ei olla keksitty tekemistä. Lisäksi parempi suunnittelu olisi mahdollisesti lisännyt tiedonkulkua ja säästänyt täten aikaa esimerkiksi niissä tilanteissa, kun tilat ovat olleet lukitut. Suunnittelemisella olisi lisäksi saanut tehostettua mentorointiprosessista saatavia hyötyjä.

Kaikki osallistujat kokivat tuleensa mentoreiden kanssa hyvin toimeen. Tiedot yksittäiset piirteet esimerkiksi myöhästely ja epäonnistunut tiedonkulkua saattoi ärsyttää, mutta ei silti vaikuttanut mentorointisuhteeseen oleellisen heikentävästi. Kaikki osallistujat kokivat, että mentorointi on hyvin suunniteltuna kannattava prosessi. Ihan pelkästään jo siksi että kouluarkeen saa jotain muuta tekemistä. Tutkittavat tekivät havainnon, jossa keskellä viikkoa koettu mentorointi auttoi jaksamaan loppuviikon.

Tutkimuksesta nousi esiin hyvin samankaltaisia tuloksia mitä oli mm. AMIS 2016 hankkeessa. Miltei kaikki mentoroitavat kokivat olevansa oikealla alalla ja luottavansa tulevaisuuteen. Kuten AMIS-tutkimuksessa myös mentoroitavat kokivat suurimmilta osin olevansa hyvin motivoituneita. Keskeiseksi motivaatiota lisääväksi tekijäksi he ovat maininneet tulevaisuuden omalla urallaan. Tulevaisuus ja omalla alalla toimiminen koettiin inspiroivaksi ajatukseksi. Osallistujien vastauksista esiin nousi käytännönläheisen opiskelun olevan tällä hetkellä enemmän teoriapainotteista mikä koettiin kuormittavana. AMIS 2016-tutkimuksessa esiin nousi myös käytännönläheisten opiskelijoiden kokevan opiskelussa kuormitusta, koska teoreettista opiskelua on kovin paljon ja käytäntöä vähän.

Opiskelijoista merkittävä osa elää asuntolassa koululla. Brian Clarkin 2016 tekemässä tutkimuksessa esiin nousi etenkin kuuluvuuden tunne. Mentoroitavat kokivat kuuluvansa yhteisöön ja se saattaa olla keskeinen tekijä sille, miksi etenkin opiskelumotivaatio ja -hyvinvointi luokiteltiin niin hyviksi. Keskusteltavaa on helppo löytää kanssaopiskelijoiden kanssa, sillä omaa alaa kohtaan oleva kiinnostus on niin suurta, että siitä jaksaa puhua päivittäin.

14 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat keskeisesti validiteetti ja reliabiliteetti. Validiteetti tarkoittaa sitä, vastaako tutkimus tutkimuskysymykseen. Validiteettiongelma muodostuu silloin, kun aineisto ei vastaa tutkimuskysymykseen ja aineiston keräämisessä on puutteita, jolloin tutkimusaineisto ei ole edustava. Mikäli validiteetti puuttuu kokonaan, tulee tutkimuksesta arvoton. Kun validiteetti puuttuu, tutkitaan silloin jostain aivan muuta asiaa, mikä on alkuaan ollut tarkoitus. Puutteellinen

validiteetti taas puolestaan tarkoittaa sitä, että empiiriset havainnot ja koko tutkimus menee sivuun itse pääaiheesta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2017, ss. 159–166)

Reliabiliteetti sisältää laadullisessa tutkimuksessa metodien reliabiliteetin, ajallisen reliabiliteetin ja tulosten johdonmukaisuuden. Metodien reliabiliteetti tarkoittaa sitä missä olosuhteissa jokin tapa on toimiva ja toisessa ei. Joissakin tapauksissa ihminen saattaa vastata vakiintuneella tavalla, esim. silloin kun kysytään ”kuulumisia”, niihin on yleisesti hyväksyttävää vastata tietyllä tavalla. Ajallinen reliabiliteetti tarkoittaa tulosten pysyvyyttä eri ajankohtina, tämän arviointi on tosin haasteellista, koska laadullisen tutkimuksen objektit ovat jatkuvassa muutoksessa. Tuloksien tulisi olla johdonmukaisia, tosin yksilöiden puhetapa ja kokemukset poikkeavat toisistaan. Lisäksi keskustelu on usein tunnesidonnaista. Etenkin aroissa aiheissa vastaaja ei välttämättä kerro oikeaa tilannettaan esimerkiksi alkoholinkäytön tai seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa, koska niihin ikään kuin kuuluisi vastata sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. Jolloin vastaus ei välttämättä kuvaa todellisuutta. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2017, ss. 159–166)

Tutkijan tulee olla objektiivinen koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimuksen on toteuduttava niin, että tutkija on tietoinen ennako-oletuksistaan eikä annan niiden ohjata tutkimuksen kulkua. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2017, ss. 159–166)

Aineiston litteroinnin haasteena on se, kuinka tarkasti litterointi suoritetaan. Esimerkiksi pitääkö kaikki sanat kirjoittaa siten, kuin ne kuullaan äänitteeltä? Kuinka toimitaan, jos tutkittava puhuu murteella? Haastateltava ei saisi kuitenkaan olla tunnistettavissa. Tai jos tutkittava tuottaa itse tekstiä, tuleeko säilyttää esimerkiksi kirjoitusvirheet. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2017, ss. 159–166)

Tutkijan työskennellessä yksin luotettavuuden riskinä on holistinen harhaluulo tai virhepäätelmä. Se tarkoittaa sitä, että tutkija tulee koko ajan vakuuttuneemmaksi tutkimuksensa johtopäätöksien oikeellisuudesta, vaikka niin ei välttämättä ole. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen, 2017, sss. 159–166)

Tutkimus voi olla eettisesti kelvollinen ja luotettava vain, jos tutkimus on tehty hyvän tieteellisen käytännön määrittelemällä tavalla. Hyvän tieteellisen käytännön keskeisiä lähtökohtia ovat tiedeyhteisön toimintatapoja kunnioittava ja jossa tutkija on rehellinen, huolellinen, tarkka ja toimii näin koko tutkimuksen ajan. Tutkija on avoin ja vastuullinen. Tutkimuksessa on läpinäkyvyyttä ja tutkija kunnioittaa muiden tekemiä tutkimuksia. Muihin julkaisuihin viitataan asianmukaisella tavalla ja heidän työlleen annetaan arvo. Tutkimus suunnitellaan ja toteutetaan sekä siitä raportoidaan asianmukaisella tavalla. Tutkimusluvut haetaan asianmukaisella tavalla ja

tarvittaessa tehdään eettinen ennakoarvio. Tutkijan pitää myös olla avoin mahdollisista omista kytköksistä tutkimusaiheeseen. Avoimuus lisää luotettavuutta. Hyvästä tieteellisestä käytännöstä vastaa ensisijaisesti tutkija ja tutkimusryhmä. Vastuu on kuitenkin myös tiedeyhteisöllä. (TENEK, n.d.a)

Tapoja ehkäistä vilppiä ja piittaamattomuutta on useita. Pohja lähtee tutkijan omasta rehellisyydestä ja huolellisuudesta. Tutkimuksissa tulee hyödyntää vain tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja. Tutkimisen kuuluu olla avointa ja vastuullista. Aikaisempien tutkimusten saavutuksia tulee kunnioittaa ja niihin viitata oikealla tavalla, jotta sen työn tutkijat saavat ansaitsemansa maininnan. Rahoituslähteet ja sidonnaisuudet on mainittava. Mikäli tutkimus on sidonnaisuuden vuoksi esteellistä, tulee tutkijan jättäytyä pois tehtävästään. Valvova tapa on raportoida huomaamistaan vilppi/piittaamattomuus epäilyistä tutkimusta pitävälle yliopistolle, ammattikorkeakoululle tai muulle siitä vastaavalle taholle, jotta voidaan käynnistää hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyjen tutkintaprosessi. (TENEK. n.d.b)

Videnojan ja Tikan artikkelissa esitellään uusimpia eurooppalaisia suosituksia tutkimusetiikasta. Ohjeistuksen keskeisimpinä asioina nousee esiin luotettavuus, rehellisyys, kunniallisuus ja vastuullisuus, joiden tarkoituksena on päästä tutkimusten läpinäkyvyyteen, kattavuuteen, reiluuteen ja vintumattomuuteen. Suosituksella yritetään myös korostaa kollegan, tutkimuskohteen, yhteiskunnan, ympäristön ja kulttuurin kunnioittamista. Ohjeistuksessa korostetaan, että vastuullisuuden tulee seurata aina suunnitteluvaiheesta julkaisuun saakka. Koko tämän ajan tulisi toimia eettisten periaatteiden mukaisesti. (Videnoja & Tikka, 2017)

Tutkimuksen tarkoituksena on seurata eettisiä periaatteita ja olla luotettava. Luotettavuus varmistuu tutkijan salassapitovelvollisuudella, hankkeeseen sekä tutkimukseen osallistuvien yksityisyyden kunnioittamisella, henkilökohtaisella loukkaamattomuudella ja tutkittavien anonyymiteetin huomioimisella. Tutkittavat eivät saa olla tunnistettavissa. Tutkimuksen kautta saadut tulokset voivat olla hyvin erilaisia, sillä tutkimus perustuu yksilöiden tuottamalle tiedolle omista kokemuksistaan. Tutkijan tulee säilyttää objektiivisuus koko tutkimuksen ajan ja olla tietoinen holistisen harhaluulon mahdollisuudesta. (Videnoja & Tikka, 2017)

Eettisyys huomioidaan rehellisyydellä ja luotettavuudella. Tutkimusprosessista kerrotaan avoimesti tutkittaville ja huolehditaan tutkittavien anonyymiteetistä. Tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä arvioidaan paitsi koko prosessin ajan myös tutkimuksen päätyttyä. Tutkimukseen osallistuu alaikäisiä, joiden vanhemmille on asianmukaisesti toimitettu kirjallisesti ohjeet tutkimukseen osallistumisen kieltämisestä. Lupa kysytään paperillisena johon vanhemmat merkitä, jos eivät halua lapsensa osallistuvan

tutkimukseen. Täysi-ikäiset mentoroivat voivat päättää tutkimukseen osallistumisen itse.

Tutkimukseen osallistujat olivat helposti lähestyttäviä ja aktiivisia. Teema-haastattelu ryhmähaastatteluna toimi hyvin ja keskustelu kehittyi aina uusista näkökulmista. Yksi ennakoitu riski oli passiivisuuden mahdollisuus, joka olisi johtanut liian kapeaan aineistoon. Haastattelussa osallistujat olivat kuitenkin miltei poikkeuksetta aktiivisia.

Haastattelututkimusten jälkeen mentoroitavat kuvasivat olon normaalliksi. He kokivat, että on hyvä, jos haastattelu edesauttaa pilottia. Haastattelu koettiin neutraaliksi, eikä se herättänyt negatiivisia tai erityisen positiivisia tunteita. Kesken haastattelun joku saattoi sanoa jotain hauskaa, johon toiset reagoivat, mutta mentoroitavat pysyivät hyvin aiheessa ja pystyivät tuottamaan myös uusia kehitysnäkökulmia.

LÄHTEET

Aho, J. (2013). *Yliopisto-opiskelijan opiskeluhyvinvoinnin tukeminen ohjauksella*. Progradu. Kasvatustieteidenlaitos, Jyväskylän yliopisto. Haettu 18.3.2019 osoitteesta: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/42774/1/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201401091037.pdf>

Clark, B.A.M. (2016). *Is belongingness the key to increasing student wellness and success? a longitudinal field study of a social-psychological intervention and a university's residential communities*. University of Oregon. Degree of Philosophy. Haettu: 14.11.2019 osoitteesta: https://scholarsbank.uoregon.edu/xmlui/bitstream/handle/1794/20718/Clark_oregon_0171A_11711.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. (2017). *Tutkimus hoitotieteessä*. 3-5. painos. Helsinki: sanoma Pro Oy.

Koivumäki, M-R. (2006). *Tahdon, mutta en halua, torjunnan problematiikka käsikirjoittamisen opetuksessa*. Haettu 17.3. 2019 osoitteesta: http://www.taikopeda.fi/oppaitaopettamiseen/pdf/tahdon_mutta_en_halua_koivumaki.pdf

Kupias, P & Salo, M. (2014). *Mitä mentorointi on?* E-kirjassa Mentorointi 4.0. Alma talent oy. Haettu 17.3.2019 osoitteesta: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/HACBFXJTFF#kohta:1.\(\(20\)Mentorointi\(\(20\)kehitt\(\(e4\)\(\(e4\)\(\(20\):Mit\(\(e4\)\(\(20\)mentorointi\(\(20\)on?\(\(20](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/HACBFXJTFF#kohta:1.((20)Mentorointi((20)kehitt((e4)((e4)((20):Mit((e4)((20)mentorointi((20)on?((20)

Lehtikangas, A. (2016). *Amis 2016 - elämää ammatillisten opiskelijoiden silmin*. Tutkimuksen loppuraportti. Haettu 17.3.2019 osoitteesta: https://isu-su.com/osku_ry/docs/amis_2016

Leskelä, J. (2005). *Mentorointi ammatillisen aikuisopiskelijan ammatillisen kehittymisen tukena*. Akateeminen väitöskirja. Kasvatustieteiden laitos. Tampereen yliopisto. Haettu 10.11.2019 osoitteesta: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/67498/951-44-6331-5.pdf>

Mayor, P. & Risku, M. (2015). *Steven Reissin motivaatioteoria*. E-kirjassa: Opas yksilölliseen motivointiin. Alma talent oy. Haettu 17.3.2019 osoitteesta: [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/IAIBEXCTEB#kohta:STEVEN\(\(20\)REISSIN\(\(20\)MOTIVAATIOTEORIA\(\(20](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ezproxy.hamk.fi/teos/IAIBEXCTEB#kohta:STEVEN((20)REISSIN((20)MOTIVAATIOTEORIA((20)

Opetushallitus. (n.d). *Mentorointi*. Haettu 29.3.2019 osoitteesta: https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/mentorointi

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). *6.3.2 Teemahaastattelu. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Haettu 17.3.2019 osoitteesta: https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (n.d.a) *Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK)*. Haettu 18.11.2018 osoitteesta: <https://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (n.d.b) *HTK loukkaukset*. Haettu 18.11.2018 osoitteesta: <https://www.tenk.fi/fi/htk-loukkaukset>
Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.). *Euroopan sosiaalirahaston rahoittaman hankkeen kuvaus*. Effective Mentoring EM. Euroopan unioni. Haettu 21.11.2018 osoitteesta <https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S20955>

Videnoja, K. & Tikka, P. (2017). *Uusi eettinen ohjeistus eurooppalaiselle tutkimukselle*. Tieteessä tapahtuu 3. Haettu 29.3.2019 osoitteesta: https://moodle.seamk.fi/pluginfile.php/550278/mod_resource/content/1/Euroopp.%20eettinen%20ohjeistus_Videnoja%20ja%20Tikka%202017.pdf

TEEMAHAASTATTELUN RUNKO

Mentorointiprosessi

Mitä ajatuksia heräsi, kun idea mentoroinnista nousi ensimmäisen kerran esiin?

Miltä mentorointiprosessi on tuntunut? Miksi?

Mitä hyvää mentoroinnissa on ollut?

Mitä olisitte tehneet mentoroinnissa toisin?

Mikä on sujunut mentoroinnissa hyvin? Miksi?

Miten mentorit ovat mielestänne onnistuneet tehtävässä?

Kuinka kehittäisitte mentorointia, jos saisitte itse päättää?

Opiskelumotivointi

Millaiseksi koette opiskelumotivaationne tällä hetkellä? Miksi?

Millaiseksi opiskelumotivaationne on kehittynyt mentoroinnin aikana?

Mitkä asiat ovat tukeneet opiskelumotivaatiota?

Miten mentorointi on tukenut opiskelumotivaatiota?

Opiskeluhyvinvointi

Millaiseksi koette opiskeluhyvinvointinne?

Mitkä asiat vaikuttavat opiskeluhyvinvointiin?

Miten mentorointi on tukenut opiskeluhyvinvointia?

ALKUPERÄINEN JÄSENTELYTAULUKKO

IKÄJAKAUMA 16-29 vuotta.

Pelkistetty ilmaus	Alakategoria	Yläkategoria
<ul style="list-style-type: none"> • Isommat opiskelijat tukena • Mentorointi tukena koulun aloituksessa • Mentorointi apuna tutustumisessa • Mentorit saman alan opiskelijoita • Jokaiselle kerralle oma teema • Mentorointia leirimuodossa • Ryhmien väliset kilpailut • Liian lyhyt jakso • Mentoroinnin hyödyntäminen koululla • Mentorointi voisi liittyä alaan • Mentoroinnin ei tarvitse liittyä alaan • Mentorointi voi liittyä alaan ja johonkin muuhun 	Mentoroinnin soveltamiseksi	Mentoroinnin kehittäminen
<ul style="list-style-type: none"> • Alussa liian vähän tietoa mentoroinnista • Mentoroidtavat eivät ymmärtäneet saamaansa tietoa • Vanhemmat eivät saaneet tarpeeksi tietoa • Mentorointihetken parempi suunnittelu 	Tiedonkulku	
<ul style="list-style-type: none"> • Mentorit aktiivisia. • Mentorit mukautuivat • Mentoroidtavien taustojen huomiointi • Mentorit myöhästelivät 	Ajatukset mentoroinnista	Kokemukset mentoroinnista

<ul style="list-style-type: none"> • Mentorit eivät olleet perillä ryhmän tarpeista. • Laajan ikäskalan huomioiminen • Mentoroitavien kiinnostuksenkohteiden huomioiminen • Mentoroitavilla liikaa vastuuta. • Mentoroitavilla liian vähän tietoa. • Ryhmä koettiin hyväksi • Mentorointi koettiin ajanhukkana • Uusien ystävyysuhteiden synty 		
<ul style="list-style-type: none"> • Ympäristön käyttömahdollisuuksien huomioiminen • Tilojen käyttömahdollisuuksien huomioiminen • Liikkuminen koulun alueen ulkopuolelle hankalaa. • Mentoroinnin toteutus koulun alueen ulkopuolella 	Kokemukset ympäristöstä	
<ul style="list-style-type: none"> • Kokemus kuulluksi tulemisesta • Hyvä vaihtoehto luokkatyöskentelylle • Apua jaksamiseen • Vapauttavaa • Jokainen saa olla oma itsensä 	Mentorointi jaksamisen tukena	Koulussa selviytyminen
<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelumotivaatiota laskee teoriapainotteinen opiskelu • Opiskelumotivaatio ei muuttunut prosessin aikana • Perheen tuki • Ystäväpiirin tuki • Kiinnostava oppiaine • Oma tulevaisuus 	Opiskelumotivaatio	

<ul style="list-style-type: none"> • Ammatillisen kehittymisen kautta itsevarmuus 		
<ul style="list-style-type: none"> • Muuttaminen pois kotoa on iso mullistus • Opiskeluhyvinvointi koettiin hyväksi • Opiskeluhyvinvointi pysyi samana koko prosessin • Ravitsemus • Liikunta • Lepo/uni • Ryhmätoiminta • Luokkayhteishenki • Yhteiset kiinnostuksen kohteet • Ympäristö 	Opiskeluhyvinvointi	